

jövendőre valamely hivatali pályát is válaszszak; mellyért ugyanazon évben Pestre menék, hol az advocatialis Censurát csakhamar letettem, — 's erről egy *külnös* oklevelet kapva azonnal ismét penatéseimhez tértem. — Azolta újra folyvást itthon vagyok mint ügyvéd, — és már most táblabíró, 's több familiák' fiskálisa; egyébként még mindig nőtelenül, — 's legfőbb örömemet abbanelve: hogy 68 éves tisztos öreg anyámnak, ki részint az atyám által hagyott terhek, részint az én költséges neveltetésem miatt hajdani vagyonosságából csaknem egészen kifordult, szolgálatjára, 's végpillanatiban ápolására lehetek. — Illy körülmények közt most az idő nagy részét hivatalos dolgaim veszik tőlem el. Üresebb óráimat pedig inkább physical és philosophiai, vagy históriai és politikai vizsgálatokra szentelem, mint költészetre és szépliteratúrára. — Ha akadályaim nem lesznek, egy már több év olta készülő, 's mintegy 60 ívre menő emlékiratomat szándékozom sajtó alá adni ily czímmel: »*Sárospatak, természeti, polgári, és tudományi tekintetben.*« — De ennyi most legyen elég magamról, 's viszonyaimról.

Többek elmondását más alkalomra tartom, most pedig öelve és csókolva maradok, szerető atyafi barátod

Ormós László.

U. I. Kiadandó regényed' címét, nagyon szeretném, ha megváltoztatnád. Az a' »Véres Boszú« cím, nem fog szülni kellemes érzést, a' vértől már mostanában nagyon iszonyodni kezdő publicum gyomrában.

U. I. Ha nem tévedek, úgy hiszem, te Ormós Antalnak vagy unokája, — ki itt Zemplényben Agárdon lakott, — s' kinek szinte ott lakó özvegyét, — véleményem szerint — tisztelt nagy anyádat, kihez kivált annak előtte, itt Patakon több ízben vala szerencsénk házunknál, igen jól ismerem. — Az én nagy apámnak Györgynek is volt Agárdon ősi birtoka, de ez osztály szerint atyám idősb testvérenek Jánosnak jutott, — kinek íjja ugyancsak János (: a' debreczeni districtualis táblánál prokátor :), azt mai napig is bírja.

Közli: DR. GÁLOS REZSÓ.

LEVELEK DEGRÉ ALAJOSHOZ.

Degré Miklós dr., kúriai bíró, Degré Alajos fia, az atyja hagyatékában levő kéziratokat és leveleket irodalmi felhasználás czéljából szíves barátsággal rendelkezésemre bocsátotta. A hagyaték mind irodalom-, mind nemzeti történetünk szempontjából igen becses, mert magában foglalja Degré *Gyármunkás* cz. drámáját, az alább következő leveleket, Türr Istvánnak — mint ő maga nevezi magát: Kóbor Pistának — önéletrajzserű, 16 oktáv levélpapírra terjedő visszaemlékezését (eredetileg 20 levél volt, de a 7—10. számuk elvesztek) és

Zámbelly Lajosnak hét teljes ívre terjedő, Görgey Arthúrra vonatkozó, németül írt megjegyzéseit.¹

Az itt közölt levelekből különösen Kemény Zsigmondé emelkedik ki, mert nemes egyéniségére élesen rávilágít.

1. Kemény Zsigmond levele Degréhez.

Pest 19-kén.

Édes barátom!

Emichkel beszéltem. Ő örömmel egyezkedik veled regény- és úti képekre.

Ha szives volnál akár holnap 10 óráig, akár holnapután bármikor a' boltjában vele találkozni, megkötheted az alkut.

Javaslanám, hogy ígéj egy két kötetes regényt, mely a' Jókayé után rögtön indíttassék a tárczában meg. És ígéj utiképeket három vagy négy tárczára valót havonként, a' míg uton leszel.²

Ő alkunni szokott: *ezt notabeneül.*

Ha megállapottatok az öszletben, kérj előlegezésként tán 150 pengőt.

Véletlen haláloed esetében mi reméllem meg nem történik — mind a' 150 pengőt, mind pedig e' válolataidra történendő utóbbi előlegezéseket fedem én az *ő irányában*; szintúgy akkor is, ha véletlen (áthuzva) betegség miatt a' határozott időben nem tehetvén kötelezettségednek elegend, azért Emich mástól volna kénytelen regényt és tárczát venni. Ezt azért emlitem, mert Emich fősvény, ily aprólékos prücskökkel van teli,

barátod
Kemény.

(Cím magán a levélpapír be nem írt lapján: Degré Alajos urnak [3 koronautcza] Nro. 26. [v. 28.] Dátum sehol; az összehajtogatott levél alakja kis quart. Látszik rajta a pecsét nyoma is, melyet ujjával szárogatott meg az író. — A czímlapon eső és penész nyoma.)

2. Arany János levele Degréhez.

Kedves Barátom!

Érdekes novellettáért, mely lapomban $\frac{3}{4}$ ívet foglal el, a tőlem kitelhető legnagyobb díjt, 30 frtot, köszönettel idezárva küldöm. Jól esett, hogy oly hamar siettél megfelelni felszólításomnak, ezentúl is elvárlak és szívesen fogadom műveidet.

Légy megüdvözölve forró csókkal ott a távolban!

Pest, márcz. 8. 1863.

igaz barátod
Arany J.

(E levél egy oktáv levélpapír első lapján van. A boríték hiányzik.)

¹ Türr I. visszaemlékezései 1857 márczius 26-ával Konstantinápolyból indulnak meg. — Zámbelly az ő kuszált német megjegyzéseit 1893 júl. 2-án küldte el D.-nek Tétényből Vácra. — Az utóbbi kiadásának kora még nem érkezett el.

² Degré A. 1856-ban indult külföldre.

3. Reményi Ede levele Degréhez.

Reményi Károly 28/10. 64.
 ügyvéd

Pest, régi posta-utca 2. sz.
 (Domborított nyomás.)

Kedves Lojzím.

Igazán sajnálom, hogy adott szavamat be nem válthatom. De a legjobb akarattal sem czirkalmazhatom ki időből azt a pár órát, melyeket kedves körötökben tölteni szándékoztam, és így meg vagyunk *lőve* — akarom mondani *lőve*.

Ezt akarám veled tudatni, és az a sajnos az egészben, hogy *ma* már az ilyenféle levél a harmadik, a melyekben mindig csak azt kell írnom, hogy bizon barátom *A.B.C.* — kikoptam az időből — és így *aus* mit der multság — neked pedig azt írom, hogy barátom *D.* alias Lojzókám — *nem* jöhetek, és annak 999 *okája* van. 1mo mert *lehetetlen 2-szor* — no a többire nincs szükség *megelégszel* te már az első fontos *okval* is, és így nem marad más hátra, mint — minekutánna az *hegedős* nem mehet *az poétához* — jöjjön az poeta az *hegedőshöz* és rándulj le *Vaaczró Pöstre* az én szívemnek legnagyobb *gyenyeresigire*. Ezt tedd meg és ölelni fog barátod Reményi Ede.

Csókolom a piczikét és kezeit (törölve) kedves nőd kezeit meg kedves anyósodét.

(Kis oktáv levélpapíron. Boríték hiányzik.)

4. Gyulai Pál Degré Alajoshoz.

Pest, decz. 20. 862.

Kedves barátom!

Köszönjük mind az alapítványt, mind a novellát, amazt a pénztárnok kezébe juttattam, a hivatalos jelentés decz. hónapról szolgáljon nyugtatványul, emezt pedig a jövő héten szedésbe adom és kérek, hogy a »Részvét könyve« jövő évi folyamára is terjeszd ki részvétedet s küldj ennél háromszorta hosszabbat is. A jövő évi folyam már junius felé vagy legfeljebb júliusban sajtó alá megy, hogy szeptemberre vagy az októberi vásárra megjelenhessék s így karácsonyi és újévi ajándokul szolgálhasson. Még egyszer kérek igyekezzél addig valami hosszabb novellát írni.

A jelen évi folyamban nagyobb művek a következő íróktól fognak megjelenni: Jókai-, Eötvös-, Pálfi-, Bérczy-, Arany-, Szász-, Szigligeti-, Jósikától és tőled. A tiszteletdíjra nézve a könyv kijöttekor szíveskedjél rendelkezni, ird meg, hogy hová küldjem. Egyébiránt, ha úgy tetszik, alapítványod kamatjait fizetem ki velük, (törölve, fölül: vele) néhány évre.

Nőd kezeit csókolva maradtam

barátod

Gyulai Pál.

(Sándor utca 17. sz.)

(Kis oktáv levélpapíros első oldalán igen apró betűkkel. A boríték hiányzik.)

5. *Tóth Kálmánné, Majthényi Flóra levele Degréhez.*

Tisztelt barátom!

Kálmánt holnap születés napjára legkellemesebben vélem meglephetni, ha néhányat legjobb barátai közül egy kis barátságos theára megkérek. Azért szabadjon reménylenem, hogy e körből ön sem fog hiányzani.
Pest Márcz. 29-én.

szives üdvözlettel
Flóra.

(Oktáv levélpapíros első lapján. — A levél összehajtogatva, hátán a következő cím: T. cz. D. A. úrnak Pesten.)

6. *Bulyovszky Lilla színművésznő levele Degré A-hoz.*

Tisztelt Degré Úr!

Igen szerencsétlen vagyok, miolta sejtem a történeendőket. Titokban írom e sorokat.

Mindenre kérem önt vigye ki, hogy bár a legvégső ponton is barátságos kiegyenlítés vessen véget a dolognak. Nem ismerem gyávanak férjemet s nem is akarnám, hogy annak lássék, de mily keserves vége lenne az ügynek mindkét esetben; férjem sebe rossz esetben szerencsétlenné tehet egy családot, ha pedig ő ad, ez pályámra hozhatna kimagadhatatlan rossz következményeket, örökös gyűlölséget.

Egyedüli megnyugvásomat és reményemet ön barátságától és higgadt belátásától várom; az esetre, ha megnyugtató sorait várhatnám, kérem azt úgy intézni, hogy férjem, vagy más kezeibe ne kerüljön, például estve a páholyba.

Sőt talán legjobb lenne, ha ön személyesen felfáradna.

Okt. 7. 855. Tisztelője
Bulyovszky Lilla.

(Oktáv levélpapíron; háromrétbe hajtott hátlapján a következő cím: T. cz. D. A. úrnak Helyben.)

Közli: PITROFF PÁL.

KÖLCSEY FERENCZ ISMERETLEN AKADÉMIAI DOLGOZATAI.

(Má-odik közlemény.)

A' gyermekek is különféleképen mulatnak. Azonban Tarczal megjön Sárdal; hírt hozván hogy oroszok gyülekeznek a' magyarok ellen Susdalban. Másnap halászat. Árpád az Orosz felől tanácskozik. Ogmánd jön. A' bolgár tábort négy napi távolban mondja lenni, 's hogy a' Bolgárok várják Lebedet 's a' Bessenyoieket. Készület. Áldozat. Estve Árpád engedelmeiből tárogató:

— — — — tárogató szava szívrehatólag
Itt, megered, 's hol az érzeteket zendíti, hol édes,
Álmodozásba merít. Ott csöndes hangu furuglyás
Andalog, elméjét jártatván kedvese képén.
Más kobzon játszik, más timbora hurjain őrlő
Tévedésekkel kikeletnek pöngeti bájját. 320. 1.